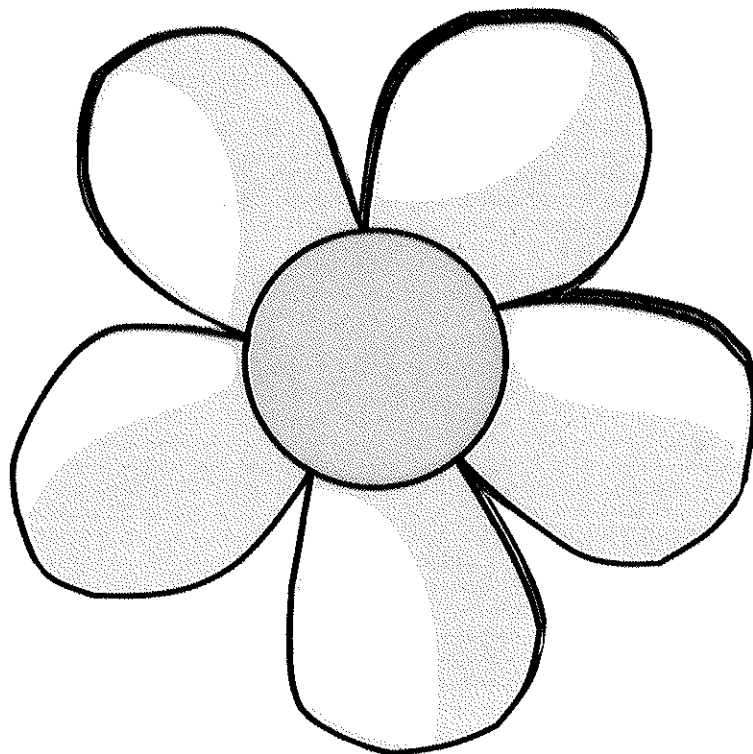

ŠKOLNÍ ČASOPIS

PEL - MEL

Občasník ZŠ Donovalská

KVĚTEN 2018

XXIII. ZOH v Pchjongčchangu očima žáků naší školy

ZŠ Donovalská, která byla oceněna jako nejsportovnější škola na Jižním Městě, reagovala na největší událost sportovního světa – Zimní OH v Pchjongčchangu. Žáci namalovali moc hezké práce, které byly vystaveny v KC Zahrada po celý měsíc únor 2018.

Autonehoda

Jednou v neděli jsme jeli od babičky domů. Nic neobyčejného. Byli jsme skoro zpět v Praze a už jsem se moc těšil, protože byl večer, cesta dlouhá a já zápasil s únavou. Ta mě strašlivě přemohla a nakonec jsem ještě zavřel oči a usnul.

Náhle mě probudil křik rodičů a oslepilo velmi ostré světlo, které se k nám řtilo jako vodopád ze skály. Uvědomil jsem si ve vteřině, že proti nám jede auto.

BUM!!! Tma. Jediné, co jsem po chvílce, kdy jsem ztratil vědomí, zase uviděl, byl oheň a kouř. Najednou jsem z dálky uslyšel hasičské sirény. Zavřel jsem oči a modlil se, abych se z toho dostal. Přestal jsem v tu chvíli úplně vnímat svět a ponořil se někam jinam. Do světa svého, plného pouze toho nejkrásnějšího, co si dovedete představit. Začal jsem pociťovat euforii a samé blaho. Uslyšel jsem smích, a tak jsem se vydal za ním. Začal se mi nekontrolovatelně zrychlovat dech. Potom mě přemohl z ničeho nic velký smutek a strach.

Nemohl jsem se najednou pohnout a místnost, ve které jsem ležel, vypadala jako nemocnice. Přišel člověk v bílém plášti, patrně doktor. Měl na hlavě pleš, na očích brýle a bílý plášť. Řekl mi, ať jsem v klidu a že jsem jediný raněný, moje rodina že žije a je v pořádku. Poté přišel chlap jako hora s hnědými vlasy a oblečen ve smokingu. Řekl mi, že je hasič, který mě zachránil. Jde prý do divadla a cestou se stavil do nemocnice, aby zjistil, jak mi je. Vyprávěl o tom, jak mě vyprostili z auta, že jsem prý vypadal jako zkroucená nudle a křečovitě se ho držel. Byl mi velice sympatický. Uvědomil jsem si, že jsem našel nového přítele, kterému vděčím za to, že tu vůbec jsem.

Matěj František Lukáč – 8.B

1. místo školního kola soutěže Požární ochrana očima dětí 2018 – literární část

Lukáš Vítek – 8.B - Autonehoda

Zajímavosti o kočkách

Kočka to s člověkem táhne už několik tisíc let. V Egyptě se stala božstvem, ve středověku byla nenáviděna kvůli svému údajnému napojení na démony. Dnes chováme kočky především jako hebké mazlíčky. Jsou to úžasná stvoření, která nás nikdy nepřestanou překvapovat.

V průměru kočka stráví dvě třetiny dne spánkem. Dožije-li se tedy devíti let, jen tři roky byla vzhůru. Asi třetinu bdělého stavu tráví čištěním kožichu. Kdo by takový život nebral?

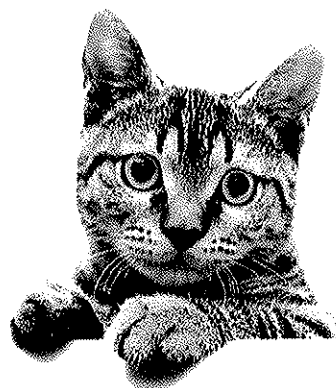
Pes vrtí ohonem, a tím vyjadřuje svou radost a důvěru. Kočka dává důvěru najevo tím, že se o člověka otírá. Otíráním o nás dává kočka najevo, že jde o její území, ale také nám říká, že nás přijala do svého života.

Kočky neumí rozeznat sladkou chuť. Umí vyloudit až 100 odlišných zvuků. Na krátkou vzdálenost je kočka schopna při běhu dosáhnout rychlosti až 50 km/h. Kočky se potí pouze na polštářcích tlapek.

Papež Inocenc VIII. odsoudil kočky jako zlo. Tisíce jich nechal spálit na hranici. Svého činu brzy litoval. Ve městě se přemnožily krysy, které s sebou přivlekly řadu nemocí.

Kočky se podívaly i do vesmíru. Nedobrovolným kočičím astronautem se stala míca se jménem Félicette. Na výlet se vydala v roce 1963. Návrat přežila. Na Zemi byly přijímány neurologické signály z přístroje, který měla implantovaný v mozku.

Kočky člověka uklidňují. Říká se, že majitelé koček jsou odolnější vůči stresu.

Pátek třináctého

Strach z pátku 13. pochází z pradávných dob a jeho údajná smůla se datuje dokonce do biblických časů. Právě v pátek nabídla Eva Adamovi jablko hříchu, v pátek zabil Kain Ábela a v pátek také začala potopa světa a zmatení jazyků v Babylonu. Ježíš Kristus byl v pátek třináctého ukřižován, u Poslední večeře sedělo třináct lidí, a tím třináctým byl zrádce Jidáš.

Pátek nebo číslo 13 jsou ale zmiňovány i v dalších náboženstvích. V severských příbězích například figuruje dvanáct bohů a třináctý nezvaný bůh Loki, který zabitím boha Baldera přinesl na Zem tmu. Podobných příkladů bychom ale našli nespočet i ze současnosti. V pátek 13. října 1929 nastal černý pátek na burze. Jeden z nejhorších propadů akcií na světových trzích.

V pátek 13. dubna 1970 ve 13 hodin 13 minut centrálního amerického času došlo k explozi rakety Apollo 13. 13. října 2006 zabila sněhová bouře v Buffalu tři lidi a způsobila škody za 130 milionů dolarů. Jeden z posledních nešťastných pátků 13. se odehrál v listopadu 2015, kdy při teroristickém útoku v Paříži zemřelo 140 lidí.

Strach z pátku třináctého není sám o sobě ničím výjimečným a lékaři pro tuto obavu, která může přerůst v psychickou poruchu, mají dokonce pojmenování. Jedná se o triskaidekafóbiu, kterou trpí řada lidí po celém světě.

Pátek 13. v Česku zaznamená 91 % Čechů, jen 6 % z nich ale věří, že přináší smůlu. Dalších 39 % očekává, že může přinést něco neočekávaného, a to i v pozitivním smyslu.

Dlouhodobé statistiky pojistných událostí ukazují, že obavy jsou zbytečné a že se pátky 13. zásadně neliší od běžných pátků. Najdou se i výjimky. 13. květen 2011 byl jediný pátek 13. v daném roce a Česká pojišťovna evidovala mnohem více škod než v jiné dny toho roku. V pojištění odpovědnosti občanů tehdy šlo o 40% nárůst oproti průměrnému dni. Tento nárůst škod koresponduje s pověrami, které pátek 13. den obklopují.

V pátek 13. jsou ale pověřiví třeba i zloději aut, v tento den totiž odcizí pouze polovinu vozidel oproti jiným pátkům. Je nižší i počet krádeží majetku všeho druhu, a to až o čtvrtinu. Nelze se vyhnout ani vysoké nehodovosti, která ale tkví zejména v tradičním pátečním dopravním ruchu, zejména v zimním období.

Svátek práce (1. máj)

Vznik svátku práce

Svátek práce nebo 1. máj je mezinárodní dělnický svátek, který se od roku 1890 slaví 1.května. Svátek vznikl díky stávce amerických dělníků v Chicagu 1.května 1886. V českých zemích se poprvé slavil v roce 1890 v Praze.

Svátek práce v ČSSR

Za vlády komunistického režimu patřil 1. máj k nejdůležitějším dnům v roce, během něhož se pořádaly velké prvomájové průvody, často před tribunou s místními komunistickými předáky (šéfy). V průvodu byly zastoupeny jak děti ze škol, tak podniky a různé organizace. Nosily se transparenty s hesly a mávátka. Negativem této akce byl fakt, že účast na průvodech byla povinná a nadřízení a učitelé měli dohlížet nad jejím celým průběhem.

Svátek práce v Evropě

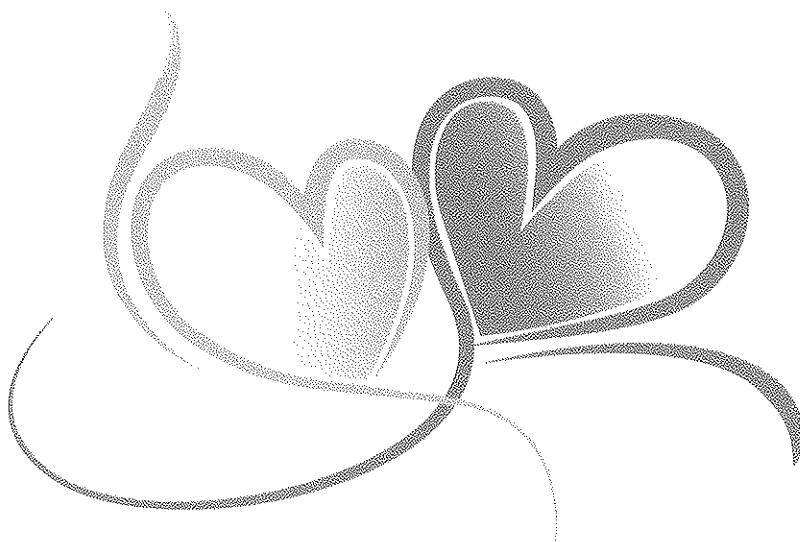
V západní Evropě měl v době ještě nedávno minulé 1. květen další zajímavý rozměr, kdy symbolizoval začátek jarní setby a byl zasvěcen bohu slunce a plodnosti. I v současnosti je tento svátek tradičně příležitostí k setkání různých ideově odlišných skupin, některé politické strany jej využívají ke svému zviditelnění.

Tradice

První máj bývá však spojován i s jinou tradicí.

Podle lidového zvyku bude žena políbená v tento den pod rozkvetlou třešní celý rok krásná a přitažlivá. Tradičně tak v první májový den zaplní desítky zamilovaných dvojic třešňové aleje či jiná romantická místa (např. pražský Petřín u sochy K.H.Máchy), aby tady vyplnily zlidovělé obyčeje a zajistily si štěstí i lásku do dalšího roku.

Zdroj: <http://svatky.centrum.cz>

Čím píšete?

Psací náčiní i barva náplně může někdy lidem kolem vás napovědět něco o vašem charakteru.

Pokud rádi píšete plnicím nebo keramickým perem, patříte k nekonfliktním a pohodovým lidem. Nemáte ve zvyku se hádat a prosazovat své názory za každou cenu.

V případě, že používáte propisovačku nebo obyčejnou tužku, jste vždycky připraveni k boji, nechcete ustupovat a stojíte vždy za svými názory.

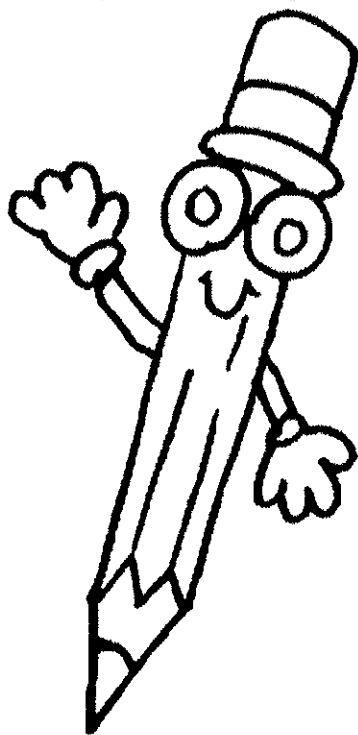
Důležitá je i barva náplně, jakou píšete:

Modrá – Nestojíte o to, stát se středem pozornosti. Jakékoli výstřednosti jsou vám cizí, nemáte rádi módní novinky.

Černá – Jste romantici, spíš staromódnější, občas se v dnešním bláznivém světě tak trochu ztrácíte. Neznamená to ale, že byste nevěděli, co chcete od života.

Červená – Nejste zrovna nejskromnější a máte o sobě vysoké mínění. Toužíte po uznání a chcete být stále v popředí zájmu.

Zelená – Jste sebevědomí, originální, nechcete se přizpůsobovat, ubíjí vás všední život. Okolí vás ale považuje trochu za podivína.

Polední přestávka Pravomila Pápěrky

(poučná povídka plná písmenka P)

Pan Pravomil Pápěrka, pracovník pražského pekárenského podniku, právě pilně pracuje. Peče Pražanům pečivo, preclíky, pirohy, pěkně propečené pizzy... Při polední pauze přetře pravicí pleš pokrytou potem, protáhne paže, prohodí: „Potřebuji posilnit.“ Poprosí pekařského pomocníka Pepíka: „Pohlídej, prosím, pec.“ Popadne peněženku, pospíchá po pískem posypané pěšině před právě postavený pivovar Pod Platany. Před pivovarem posedá pod přístřeškem pár Pravomilových přátel. Pobízejí: „Pojď přisednout!“ Pan Pápěrka poroučí: „Plzeňské.“ Pije pomalu, pilně přilévá, püllitry přibývají, pije, pije, prozpěvuje pijácké písně, pak padne pod pult, pitomě pohlíží po pivnici. Pil příliš.

Před pekárnu právě přichází paní Pepinka Pápěrková. Pravidelně přináší Pravomilovi polední polévku - pórkovou. Prosí pomocníka Pepíka: „Přivolej, prosím, Pravomila. Počkám před podnikem.“ Pepík pobíhá po pekárně, Pravomila postrádá. Pohoršeně praví: „Paní Pápěrková, Pravomil popíjí Pod Platany pivo.“ Pepinka prohodí: „Pitomec.“ Popadne polévku, pantofle pleskají po písčité pěšině, Pepinka pádí pro Pravomila. Pod Platany partnera pozvedá, podpírá, pak přilepí pár pohlavků pitomé palici pro povzbuzení potemnělé paměti. Pronese: „Pytlíku pitomej, proč piješ před polednem pivo? Před polévkou, pořádným poledním pokrmem? Připálíš pečivo! Pojď, pospěš, půjdeme!“ Pan Pápěrka potácivě povstane. Pokorně prosí: „ Předrahá Pepinko, promiň, pokaždé pití poněkud přeženu.“ Podpírán partnerkou pospíchá před pekařskou provozovnu. Před pekárnou právě poplašeně pobíhá pekařský pomocník Pepík. Pobízí Pravomila: „Pospěš, příteli, pomoz, pekárně přestala pracovat pojistka!“ Pravomil prohlíží pec. Přišli příliš pozdě. Potichu povzdychne: „ Pohroma!“ Pečivo připáleno, přežila pouze pizza.

Poučení pro posluchače – pro povzbuzení pijte pouze Pepsi!!

Kateřina Krausová

Vysvobození

Procházela jsem se po jedné z mnoha písečných pláží v Kalifornii, přičemž jsem za sebou pomalu nechávala červánkový západ slunce pádící sprintem za horizont. Užívala jsem si jeden z posledních srpnových večerů, které předpovídaly teplé slunné dny, a ze všech sil se snažila vstřebat konečné dozvuky hřejivých letních paprsků. *Je čas jít domů*, prolétlo mi hlavou jako nezadržitelná ozvěna, a tak jsem své tělo neochotně nachýlila ke známé betonové cestě podél pobřeží vedoucí k menší vilové čtvrti – k mému domovu.

Bydlení v těchto koutech nenechávalo téměř žádného Američana chladným. Všichni sem chtěli. To jen díky mým vysoce postaveným rodičům tu společně žijeme. Já, mamka, tatka i můj malý bráška. Jedna velká šťastná rodinka. *Ale není všechno zlato, co se třpytí ...* Zabrala jsem za kliku u domovních dveří a prošla naším moderním obývacím až do prostorné kuchyně. Matka stála otočená zády a něco zrovna připravovala na sporáku. To mohlo znamenat jen jedno. Večeře. Nejobávanější část dne. Okamžik, kdy je třeba nahodit vhodný úsměv za jakýchkoliv okolností a tvářit se jakoby nic. Jak jinak. Dokonalá rodina právníckých es z předměstí si přeci nemůže dovolit žádný skandál, že?

„Večeře je na stole!“ zvolala mamka a poprvé od mého příchodu se na mě na krátký okamžik podívala, věnujíc mi přitom jeden z jejích nejpřesvědčivějších úsměvů. „Jen si zaskočím nahoru umýt ruce,“ odbyla jsem ji a rychle vyběhla po schodech do druhého patra. Brala jsem je po jednom, hezky pomalu, nechtělo se mi tam vracet. Automaticky jsem zapadla do svého pokoje, zády vyčerpaně sjíždějíc po dveřích, až jsem dopadla na tvrdou zem. Nesnášela jsem způsob, jakým jsme spolu komunikovaly. Nebo spíše nekomunikovaly, chcete-li. Bylo mezi námi víc tajností než mezi protikandidáty při prezidentských volbách.

Cítila jsem se neskutečně psychicky unavená, takže jsem se ani příliš nedivila, když se v mé hlavě zničehonic zformulovala otázka. „*Nesnášíš to, nebo s tím jen nedokážeš nic udělat?*“ zašeptal do ticha neznámý hlas. Potichu jsem se se zavřenými očima zasmála sama sobě. Už blázním. Naléhavý ledový hlas se mě ale soustavně snažil přesvědčit o opak. „*Je to nepřijemné, sedět takhle sama, daleko od své rodiny, od lidí, kteří by tě milovali, a nemoci vůbec nic, že ano?*“ Překvapeně jsem otevřela oči, když mi došlo, že tenhle hlas rozhodně nepatří mně a už vůbec ne nikomu z mé rodiny. Byl příliš hrubý, než aby ho vlastnil můj šišlající bráška a nebo snad moje otravně pisklavá matka. „Tatí?“ promluvila jsem nejistě do prázdného prostoru. Tohle bylo tak divné, až jsem tomu sama nechtěla uvěřit. Povídám si snad s duchem? „*Možná nejsi daleko od pravdy,*“ ozvalo se opět odnikud, jako by mi to četlo myšlenky. Poprvé za celou dobu mi po páteři přešel nefalšovaný záchvěv strachu. Neměla jsem ovšem šanci nijak zareagovat, jelikož se zezdola ozvalo další naléhavé volání, tentokrát v mnohem intenzivnější podobě než poprvé. Rozpačitě jsem se postavila zpátky na nohy, věnujíc poslední pohled mému pokoji skrytému pod rouškou černé tmy. „*Ještě se uvidíme, maličká.*“

U večeře jsem byla značně nervózní. Nedalo se slovy popsat jak moc. Ten chladný hlas, který ve mně dokázal vyvolat kvantum negativních emocí během mikrosekundy, mě děsil k nepřítčnosti. Bála jsem se, co se stane, až opustím své místo u jídelního stolu a octnu se zase sama ve svém pokoji. Pokusí se se mnou zase spojit? A co když se mu to podaří? Těžce jsem polkla rozvařené brambory. „Je ti něco, zlato?“ zeptala se konečně mamka, i přestože ji to evidentně stálo značné přemáhání. Nemá ráda, když se zničehonic vynoří problémy. A už vůbec ne problémy zahrnující nadpřirozené jevy. Tatka vedle její pravice na mě starostlivě pohlédl. On to rozhodně být nemohl, celou dobu byl tady dole u televize. Nezbyvá nám už tedy moc možností. „Ne, nic,“ usmála jsem se slabě, neodtrhávajíc zrak od nádivky přede mnou. „Připadáš mi taková zamklá,“ řekla a zkoumavě

se mi zahleděla do tváře. Nepříjemně jsem se ošila. „Lži!“ zasyčel tlumeně cizinec a mnou projel další elektrizující náboj děsu. „Není mi moc dobře,“ odvětila jsem první, co mě napadlo. Snažila jsem se koordinovaně dýchat, ale srdce mi tlouklo do žeber jako splašené. Myslela jsem jenom na jedno – tohle nemůže být pravda. „Aha. No tak si běž klidně lehnout, já to tu sklidím sama,“ usmála se na mě povzbudivě. V tuhle chvíli můj výraz musel vypadat přinejmenším zoufale. Za žádnou cenu jsem právě teď nechtěla jít nahoru a naprosto se oddat výplodům mé zvrhlé fantazie, jež mě momentálně pevně držely na uzdě. Avšak neměla jsem na výběr. Pokud jsem nechtěla vzbudit ještě větší podezření, musela jsem uposlechnout. Neochotně jsem se zvedla od stolu a odevzdaně jsem zamířila k sobě do pokoje. Předem jsem věděla, co mě tam čeká a že to rozhodně nedopadne dobře. Ale nedokázala jsem tomu vzdorovat. Už jsem se mohla jen vydat po cestě, která mi byla předem určená.

Unaveně jsem za sebou zavřela dveře. Opřela jsem se čelem o teakové dřevo a čekala. Nemusela jsem vyčkávat dlouho. Mrtvolný hlas mě nenechal o samotě dlouho. „*Jaké to je, žít se mnou v hlavě?*“ zeptal se, v hlase jakýsi skrytý podtón, který jsem nedokázala přesně identifikovat. Možná v něm byla škodolibost smíšená s určitou dávkou lhostejností, to jsem stoprocentně určit nedokázala. Namísto odpovědi jsem mu odsekla otázkou. „Co po mně sakra chceš?“ zavrčela jsem zoufale. Má otázka se vznášela ve vzduchu dobrou minutu. Měla jsem chuť to drásavé ticho přehlušit jekotem, při kterém tuhne krev v žilách, ale musela jsem čekat. Tohle byla situace, ve které jsem musela udělat kompromis. „*Chci, aby ses nad sebou zamyslela.*“ Smrtný šepot mi ovíjel vlákna paranoie kolem mysli. Zhluboka jsem oddechovala, snažila se popadnout dech a zároveň jsem začínala nabírat vzduch do plic, připravena začít křičet. Neměla jsem daleko k naprostému zhroucení, neboť jsem si najednou byla víc než jistá, že nejsem v místnosti sama. „*Neboj se. Ublížit si můžeš jedině ty sama,*“ vyšlo znenadání z opačného koutu místnosti, což mě donutilo uskočit s hrdečným výkřikem o krok dozadu. Když vtom jsem ho konečně spatřila. Přesněji řečeno velkou postavu zahalenou v černé kápi. „Kdo jsi?“ vydala jsem ze sebe přiškrkčeně, vyděšeně couvajíc, načež jsem narazila na chladné dřevo dveří mého pokoje. Tmavá postava mezitím opustila svůj stín v koutě a obezřetně se ke mně kradla. „*Kdo bys tak řekla, Leno?*“ tázal se, zatímco se teatrálně odmlčel. Vyděšeně jsem sebou cukla. „*Vážně nemáš ponětí?*“ zkoušel mě dál, ale já už začínala cítit, jak se mi podlamují kolena a jak se každou chvílí zřítím k zemi. „*Ne? Ty si mě doopravdy nepamatuješ?*“ Předem mnou se pomalinku rozprostírala hustá mlha, mezi kterou poletovaly různobarevné tečky, jenž mi znesnadňovaly pohled na cizince. Z posledních sil jsem pozvedla hlavu, abych se alespoň na sekundu mohla tomu cizinci naposledy zadívat do očí. „*Já jsem přeci tvoje svědomí, Leno,*“ vydechl a chladnou tvář se mi otřel o ušní lalůček, do něhož mi zašeptal svá poslední slova. Cítila jsem, jak se souběžně s kompletně ztmaveným zorným polem moje tělo sesouvá po hladké desce a tvrdě se setkává se studenou podlahou. „*Kéž bys žila lepším životem, když jsi měla ještě příležitost. Je mi to líto, Leno. Sbohem.*“ A pak se přede mnou tma zavřela.

Naráz jsem otevřela oči. Okamžitě jsem se prudce vymrštila do sedu. Namáhavě jsem oddechovala uprostřed parné srpnové noci, vlasy se mi vedrem lepily k oroseným spánkům a kapky potu mi ve stružkách sjížděly přes odhalená záda. Zoufale jsem ve tmě rukama jezdila po hedvábném prostěradle ve snaze najít snad nějaký vypínač, který by mi umožnil v místnosti vytvořit alespoň minimální šero, abych se ujistila, kde jsem a zda-li je tohle všechno skutečné. Ale nepochybně bylo. Takže to byl jen sen. Jenom neskutečně reálný a přesvědčivě věrný sen. „Je vše v pořádku, holčičko?“ přišla ke mně mamka v noční košili, sedajíc si na mou postel. „A-ano, je,“ přitakala jsem omámeně. Povzbudivě se na mě usmála a chytla moji ruku do té své. „Vždycky jsem tu pro tebe.“ Na okamžik jsem se zadívala do jejích mandlových očí a najednou jsem měla pocit, jako by se mezi námi nikdy nic nezměnilo. „Mám tě ráda, mami. Mám tě moc ráda,“ a než stačila cokoli namítnout, vtáhla jsem ji do silného objetí.

Kristýna Mašková

PROČ?

Proč si muži nesmějí v místnosti nechávat klobouk a ženy ano?

Příčinu najdeme v historii. Klobouky byly symbolem třídy a společenského postavení. Až do 18.století se klobouky pyšnili především muži, např. Napoleon Bonaparte. Jelikož muži nosili klobouky ze symbolických důvodů, většina pravidel společenského chování se vztahovala právě na ně. Tradičně jim přikazovala smeknout vždy, když vstupují do místnosti. Částečně to bylo spojeno mimo jiné s odvěkým sklonem mužů k válčení. Obnažení hlavy se dřív považovalo za projev úcty. Když rytíř odložil přilbici, dával tím najevo, že se spoléhá na ochranu svého hostitele po dobu, kdy pobývá pod jeho střechou. Král očekával, že rytíři při jeho příchodu prokáží obnažením hlavy úctu k trůnu. Na tom lze vidět řetězec moci - pouze král nemusel smeknout. Ženám bylo dopřáváno více volnosti, protože jsou mírumilovnější.

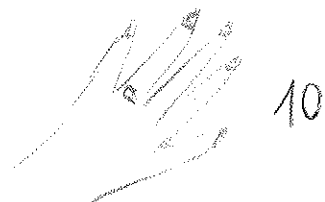

Proč jsou zebry černo-bíle pruhované?

Nejspíš odpovíte: přece aby se zamaskovaly. Kde však najdete černo-bílý prales či džungli? Tygři díky svým pruhům splývají s vysokou trávou, ale zebry se v ní opravdu vyjímají. Jaký byl záměr matky přírody, když se rozhodla pro tyto barvy? Zvířata, která loví zebry, mají nejvíc napilno v chladných hodinách za svítání a za soumraku. Z dálky působí černé a bílé pruhy šedě, což zebrám za šera pomáhá splynout s okolím. A je tu ještě jeden důvod. Když je stádo zeber napadeno, divoce se komíhající, nepravidelné pruhy celého stáda útočící šelmu zmatou.

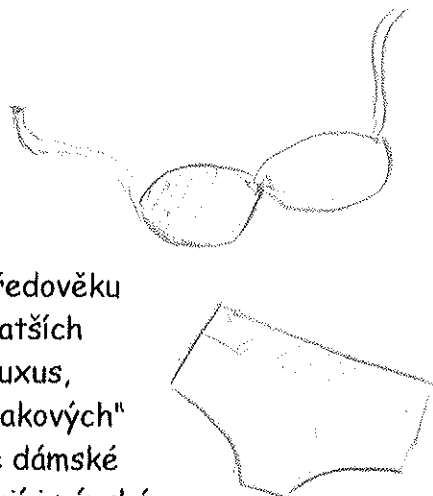
Proč se snubní prsteny nosí na prsteníčku levé ruky?

Manželství je bezesporu pradávnou tradicí. Snubní prsteny nosili už staří Egyptané. Domnívali se, že od prsteníku levé ruky vede přímo k srdci žíla, Římany nazývaná VENA AMORIS neboli žíla lásky. Prsten je nekonečný kruh, prosté, neporušené pouto, které má symbolizovat nepřetržitě trvání lásky, dokonce i po smrti.

Proč lidé nosí spodní prádlo?

Zřejmě především proto, aby omezili chození do čistírny. Staré národy nosily své oděvy přímo na těle a ještě ve středověku se pouze občas novlékaly jemnější oděvy a to pouze u bohatších vrstev. Ještě v 16. a 17. století byla spodní košile takový luxus, který si dovolili jen bohatí lidé. V 19. století začíná éra "takových" oděvů, které jsou pro ženy i muže stejné. Po roce 1925 se dámské oděvy začaly podobat dnešní době a zanedlouho se vylepšují i pánské oděvy. Po první světové válce Američané začali nosit něco jako plavky a pod košile trika bez rukávů.

Proč byli leváci často nuceni předělat se na praváky?

Latinské slovo levý - sinister má ještě význam zlý nebo špatný. Proto ve starých dobách leváci byli považováni za nečistou osobu. Indové si toto zachovali dodnes a i my považujeme vykročení pravou nohou jako úspěch. V bojích se však dělaly překážky pro nepřítele, který měl být pravák jako většina. Byl-li však levák, bojoval s mnohými výhodami. I to se později osvědčilo ve sportu - ping pong, box, tenis.

Jaký sport byl na světě první?

Asi lehká atletika nebo běh. Ten vlastně vznikl z touhy po svobodě a touze přežít. Skoro všude na každého cíhalo nějaké nebezpečí. 1500 let před naším letopočtem se uskutečnily jedny z prvních běžeckých závodů ve starém Egyptě. První olympijské hry se uskutečnily v roce 776 před naším letopočtem a trvaly jeden den. Začaly obětováním bohům a pak následoval běh na 192 metrů. Výherce závodu byl jistý kuchař Coroebus.

Z knihy „Kolik váží lidská hlava?“

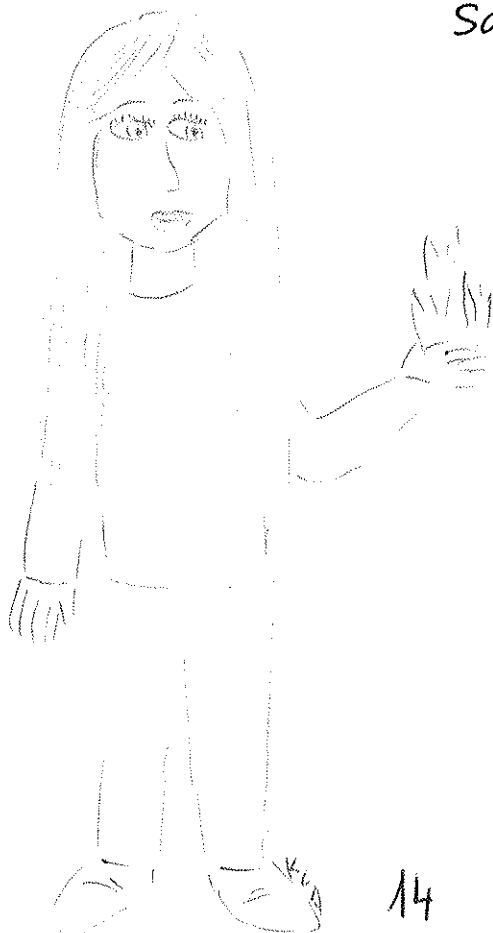
Obyčejně neobyčejná pohádka

Ve vesnici daleko od královského města Lumen se jednoho dne narodila holčička jménem Nox. Stejného dne hlavní město postihla pohroma. Země se třásla, domy padaly. Obyvatelé města nic takového nikdy nezažili. Nevěděli, co mají dělat. Když zemětřesení skončilo, bylo spoustu mrtvých. A mezi nimi byl i král, na kterého se zřítil strop korunovační síně. Králem se tedy stal jeho syn, kterému bylo zrovna v ten den patnáct let. Zpráva se začala šířit do celého království. Ale jak už to tak bývá, čím dál od královského města byla, tím víc se změnila. Vesničtí lidé snadno uvěřili pověrám, povídkám a legendám. Když tedy dorazila zpráva do vesnice, kde se narodila malá Nox, lidé si udělali svůj obrázek. Místo o zemětřesení si vyprávěli o strašlivém čaroději, který se jim pomstil kvůli dluhu, který u něj údajně měl bývalý král. Stařec, který ve vesnici dětem vyprávěl příběhy, si vzpomněl na příběh, který se k onomu dluhu váže, a tím to všechno ještě zhoršil. „Čaroděj žil vysoko v Bílých horách, kam se nikdo neodvážil.“ Stařec seděl v kroužku nedočkavých dětí a dospělých, kteří si dneska přišli poslechnout jeho vyprávění. „Nechodil nikam pryč. Byl tam ve své temné věži a míchal lektvary. Jednoho dne se ale objevil v královském městě. V náruči nesl novorozenou dívku.“ Stařec se odmlčel a zadíval se někam do dálky, jako by vzpomínal. „Byla nemocná, umírala. Neuměl ji vyléčit, a tak hledal pomoc u královského léčitele. Dlouho, dlouho je přemlouval, prosil, dokonce i vyhrožoval. Král mu ale dívku vyléčit nedovolil. To čaroději zlomilo srdce, a když mu jeho vlastní dcera umřela v náruči, prokrel krále a celou jeho rodinu. Utekl zpátky do hor a od té doby ho nikdo neviděl.“ Všichni byli zticha, pomalu ani nedýchali, a tak stařec pokračoval. „O rok později se králi narodila první dcera. Po pár týdnech ale zemřela. Ten večer se prý strhla strašná bouře, a když jsi poslouchal pozorně, mohl jsi slyšet chladný smích přímo z nebe. Za pár let se králi narodilo druhé dítě. Radoval se, protože to byl chlapec. Ale ani jemu nebylo dopřáno dlouhého života. Neoslavil ani druhé narozeniny a král vyhlásil smutek. Podobně to dopadlo i s dalšími pěti dětmi, které se jim během let narodily. Když bylo králi padesát let, přišla nejhorší rána. Královna onemocněla smrtícím kašlem a po týdnu zemřela. Král byl zarmoucen. Chtěl se vydat do Bílých hor a omluvit se čaroději, prosit ho o slitování, aby to už konečně skončilo, i když už neměl koho zachránit. Rádce mu ale řekl, ať se znovu ožení. Král nejdřív nechtěl. Miloval svou královnu. Nakonec ale dal na rádcovu radu a oženil se s mladou princeznou ze sousedního království. Narodil se jim syn. Byl zdravý a rostl jako z vody. Učil se jezdit na koni, šermovat, a dokonce i tančit. Konec konců, dnes je naším králem a všechno to musí umět. Slyšel jsem ale, že čaroděj prokrel všechny královy děti. Tu kletbu si nepamatuju přesně, ale bylo to něco jako...“ Stařec se znovu odmlčel a přešel pohledem po všech těch nedočkavých tvářích. Nemohl říct, že si momenty jako tyto neužívá. Zhluboka se nadechl, aby to udělal dramatičtější, zavřel oči, trochu pozvedl ruce a začal hlubokým hlasem odříkávat kletbu, kterou si právě vymyslel. „Když potomek krále patnácti let dožije se, Noc, temná a strašlivá Noc ať probudí se a rozpoutá smutek a smrt v domě svém, království Lux, ať pomsta má je završena.“ Když dokončil své věrohodné představení, znovu se rozhlédl po všech tvářích. Ve všech viděl strach. Tou dobou ještě netušil, že právě udělal jedné rodině ze života peklo. „Mami, podívej!“ Jeden malý chlapec ukazoval na okno, za kterým byla tma. Když stařec vyprávěl, setmělo se. „Přišla noc.“ Pronesl záhadně stařec a zvedl se. „Čas jít domů.“ Ukázal ke dveřím. „To, co jste říkal, je to pravda?“ zeptal se jeden urostlý muž. Byl vzdělaný. Učil se od mistrů v královském městě, kde se psalo a mluvilo jazykem urozených. „Jestli si to pamatuju správně, tak ano,“ přikývl stařec. Muž se nervózně rozhlédl po ostatních. „V

den, kdy náš král oslavil patnácté narozeniny, se tu totiž narodila dívka jménem Nox. To v jazyce urozených znamená noc." Pár lidí zalapalo po dechu, jiní si přikryli dlaní ústa. Děti se chytily svých rodičů, případně jiných dospělých, když tam své rodiče neměly. Stařec se vyděšeně podíval na muže, protože mu došlo, co právě způsobil. Jenže už s tím nemohl nic udělat. Lidé slyšeli, co jim řekl, nemohl to vymazat z jejich hlav. Ráno už to věděla celá vesnice. Obklíčili dům, kde žila malá Nox se svou rodinou, nikdo nechápal, co se děje. Vesničané jim vyhrožovali smrtí, jestli se okamžitě nesbalí a neodejdou z vesnice. Noxiným rodičům tedy nezbývalo nic jiného, než tento požadavek splnit. Vzali si, co se jim vešlo na vozík a opustili vesnici. Šli půl dne a dorazili do jiné vesnice. Tam před nimi ale zavřeli bránu a odmítli je pustit dovnitř. Bohužel i zpráva o Nox se po království rozšířila rychle. Smutná a nespravedlivě odsouzená rodina se tedy vydala hledat místo k přespání jinde. V dalších dvou vesnicích se opakovalo to samé, co v té první. A tak se rozhodli přespát v lese. Zde ale představovala nebezpečí divoká zvířata. Naštěstí byl Noxin otec lovec, a tak věděl, co dělat. Zůstali tam tři noci, pak se rozhodli jít dál. Ve vesnici, do které přišli, na ně obyvatelé vytáhli se sekerami v rukou a tou druhou vesnicí zrovna procházeli členové královské ozbrojené gardy, takže radši utekli a schovali se hluboko v lese. Nevěděli, jestli nějak porušují královské zákony, ale nechtěli nic riskovat. Postavili ze dřeva a plachet provizorní přístřešek, rozdělali oheň a zůstali tam týden. Otec chodil na trh do vesnice. Samozřejmě ho nikdo nepoznal. Lidé reagovali jen na neznámou rodinu s malým dítětem. Slyšával, jak si lidé vyprávějí strašlivé historky o Nox, nestvůře, která se narodila ještě horším rodičům. Tak moc toužil říct jim pravdu. Ale nemohl. Dařilo se jim poměrně dobře, na to, v jakých podmínkách žili. A tak se z týdne stal měsíc a z měsíce dva. Jenže teď už se jim tak dobře nevedlo. Peněz ubývalo a dny se začínaly krátit. Noxin táta se snažil sehnat ve vesnici práci, ale nikdo pro něj neměl místo, ani peníze. A tak začal lovit. Nejdřív králíky, pak už i vysokou. Často býval na lovu celý den a někdy se vrátil domů s prázdnou. Ty dny neměli co jíst. I když pro malou Nox se vždycky něco našlo. Další problém nastal, když začala zima. Z pěti království, které na ostrově byly, bylo Lux nejteplejší. I tak zde ale sněžilo a mrzlo. A když napadl první sníh, Nox dostala horečku. Táta tedy šel do hostince a prosil hostinského, jestli by jim nedal pokoj, že by si to odpracovali. Ten ho ale vyhnal s tím, že chudáky neubytovává. Táta se našťavaně vracel zpátky. Měl o svou dceru strach a bylo mu líto, že jí nemůže nijak pomoci. V jedné postranní uličce ale ucítil příjemnou vůni bylinek. Na vývěsním štítu uviděl znak bylinkáře a rozhodl se, že půjde dovnitř. Za stolem tam seděla starší paní a přivětivě se usmála, když uviděla svého zákazníka. Noxin táta jí vysvětlil, že nemá moc peněz, ale že jeho malá dcerka má horečku. Chvilí přemýšlel, jestli jí má říct víc. Pak uviděl její chápavý výraz a rozhodl se. Řekl jí, že bydlí v lese v malém přístřešku, že občas nemají co jíst. Ale pro svou dceru by udělal cokoli. Z kapsy vytáhl medailonek, který mu nechala jeho maminka a nabízel ho bylinkářce. Ta chvíli koukala na malý, ale cenný předmět a pak se usmála. „Ne,“ řekla, „to si nechte. Budete to potřebovat víc než já. Tady máte.“ Bylinkářka mu podala plátěný váček se sušenými listy. „Dejte jí to pod jazyk. Pomůže jí to.“ „Ale já nemám čím zaplatit.“ Táta se na ni smutně podíval a podával jí váček zpátky. „Víte, čím se řídím? Zdraví na prvním místě, peníze na druhém. Nechte si to. Pro vaši dcerku, ať je zdravá.“ Bylinkářka se znovu usmála, tentokrát šťastně. Těšilo ji, že může pomáhat ostatním. Tátovi vhrkly slzy do očí. Už si tak zvykl na odmítavé chování lidí, že ho tento akt nesobeckosti naprosto vyvedl z míry. „Děkuju! Děkuju moc! Přísahám, že vám to jednou vrátím!“ Nadšeně vyběhl ze dveří a běžel až k jejich přístřešku, který vypadal mnohem útulněji než před dvěma měsíci. Po týdnu se malá Nox vyléčila. A s tím přišel další zázrak. Navštívil je starší muž a nabídl jim, že můžou bydlet u něj. Vysvětlil jim, že slyšel zvěsti o malé dívce Nox, která je ve skutečnosti zrůda a že se schovává i se svými rodiči někde poblíž. Dal si tedy dva a

dva dohromady. Také jim ale řekl, že nevěří ničemu, co o nich kdo navykládal. A že v jeho chatě na mýtince uprostřed lesa je nikdo nikdy nenajde. Noxini rodiče věděli, že takováto nabídka se podruhé nenaskytne. A tak sbalili to málo, co měli, a vydali se za mužem, který je zachránil před umrznutím. Chata byla malá, ale bylo tam dost místa pro každého. Hlavně tam bylo teplo a dostatek jídla. Jak se ukázalo, muž byl hrdina. Bojoval ve válce a v té době byl nejlepším šermířem a bojovníkem, jakého království mělo. Rodiče přejmenovali Nox na Memor, aby jim navždy připomínala, co je na světě nejdůležitější. Memor rostla a sílila. Když jí bylo pět let, muž, který teď byl spíš jejich dědečkem, ji začal učit šermovat. Rodiče věděli, že umění bránit se pro ni bude v životě nejdůležitější. Vyrostla z ní krásná, chytrá a někdy i tvrdohlavá dívka. Naučila se střílet z luku a pravidelně chodila se svým otcem lovit večeři. Když jí ale bylo patnáct let, něco se změnilo. Začala mít noční můry o mrazivých nocích a malém ohníčku. Každé ráno se budila s pocitem zimy. Ale každé ráno jí připadalo, že toho o sobě ví víc. Rodiče jí řekli jen to, že měli málo peněz a děda je vzal k sobě. Jenže ve snech se pořád dokola opakovalo jméno Nox. Připadalo jí, že to ona je ta Nox. A pak jednou slyšela ve snu starce, jak vypráví příběh o čarodějnici, která se jmenovala Noc. Dědeček ji učil jazyk urozených, a tak si spojitosti mezi jménem Noc a Nox všimla prakticky okamžitě. Probudila se uprostřed noci. Měla pocit, jako by právě odhalila děsivou pravdu, která měla být navždy ukrytá. Všechno jí najednou začalo dávat smysl. To, proč jsou tady, proč se nesmí stýkat s nikým jiným, její jméno, dokonce chápala i význam toho zvláštního znaménka na rameni. Natáhla před sebe ruku a opatrně rozevřela prsty. Na dlani se jí roztančily fialové plamínky ohně, který nepálil. Chvilí si ruku zděšeně prohlížela a pak dlaň rychle zavřela. „Tohle se nesmí nikdo dozvědět,“ šeptala si pro sebe a snažila se usnout. To se jí ovšem do rána nepovedlo, a tak vstala, venku na sebe vylila vědro ledové vody a odhodlaná předstírat, že se nic neděje, vstoupila s bojácným úsměvem do nového dne.

Saša Nachajová

Příjmení

Povinnost mít příjmení zavedli na českém území Marie Terezie a její syn Josef II. až v 18. století. Příjmení je pro někoho dar, pro jiného nechtěná pohroma, ve které mají ženy větší naději na nápravu případným sňatkem. Příjmení lze také za poplatek na matričním úřadě změnit, většinou z vážných důvodů.

Co se týče pravopisu, tak těmto pravidlům příjmení nepodléhají. Příjmení se dědí z generace na generaci a jejich podobu často určily zkomolené úřední zápisy. Proto najdeme Sýkoru i Síkoru, Mžika i Mžyka... Německé příjmení, které je u nás tak běžným ještě neznamená nutně německé předky. Příjmení se oficiálně zaznamenávala v době, kdy byla němčina úředním jazykem, čili německým pravopisem, nebo se někdy překládala - z Kováře se stal Schmied a z Černého Schwarz. Později se ovšem zase počest'ovala, takže pro změnu vznikl Švarc nebo Švorc, Šmíd apod.

Příjmení nás svým významem často zařazuje, ne vždy je to nositeli milé. Pokud má význam nějaké vlastnosti, vede ke srovnání, na kolik ke svému nositeli „sedí“. Běda slečně Krásné, když hezká není, nebo slečna Tupá, která si užila hlavně ve škole své...

Ted' se podívejme na Nomen OMEN, kdy jméno osoby vyjadřuje opravdu jeho charakteristickou vlastnost, profesi místo aj. Je to vždy náhoda? Staří Římané tvrdili, že jména ovlivňují osudy lidí... Doklad o propojení jmen a profesí u nás (nejsou smyšlená, opravdu existují!):

Jiří KOZOJED - majitel řeznictví a uzenářství v Praze

Karla MRÁČKOVÁ - televizní moderátorka počasí

Štěpán SVAČINA - známý obezitolog

Václav VĚTVIČKA - botanik a bývalý ředitel pražské botanické zahrady

Petr OREL - vedoucí projektu na záchranu dravců

Jan KOŘÍNEK - kadeřník

Přemek PODLAHA - moderátor pořadu o kutilech

Ivan HLAS - zpěvák

Karel GOTT - uctívaný „božský“ zpěvák

Miroslav BOBĚK - ředitel pražské zoo

Luboš HAJNÝ - myslivec

MUDr. BEZZUBÝ - zubní technik

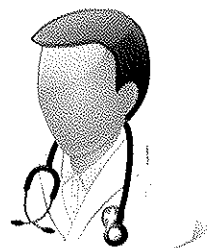
Ferdinand ZÁTKA - zakladatel továrny na limonády

p. ChLUPATÝ, p. KŘEČEK - veterináři

MUDr. STRACH - chirurg

MUDr. LAZAR - praktický lékař

MUDr. CHROMÝ - ortopéd

Tak jako posledních pět jmenovaných je spíš ironizující, existují i spousty případů, kdy příjmení vůbec nesedí: modelka Alena Šeredová, ing. Zbořil (stavební firma), moderátorka snědé pleti Zuzana Tvarůžková, majitel trafiky pan Nekouřil, Jaroslav Stůj - bývalý ředitel Dopravního podniku atd.

z časopisu KVĚTY

Jak si kdo ustele...

aneb POSTEL v lidské historii

Kdo by si večer po únavném dni nedopřál pohodlí postele. I lůžko, věc tak zdánlivě banální, však prošlo mnohými vývojovými fázemi. A jeho počátky rozhodně nebyly pro pohodlí člověka růžové.

Antika zvyklá na polehávání

Zatímco pravěkým lidem postačovala ke spokojenosti kůže nebo navršená měkká podestýlka, lidé starověkých civilizací začali prahnout po něčem, co by zpohodlnilo chvíle strávené odpočinkem. Dlouhé hodiny ležení si například v řeckofímském světě získaly takovou oblibu, že si tehdejší lidé uvykli polehávat na lůžkách i při takových činnostech, jakými bylo stolování. **Lehátko (v Římě zvané lectus) se záhy stalo nejvýznamnějším kusem zařízení starověké domácnosti.**

Dřevěná lůžka s jedním nebo dvěma proti sobě umístěnými opěradly pro hlavu byla podle vkusu svého majitele zdobena slonovinovými intarziemi nebo malbami. Pro větší pohodlí se na povrch rovněž kladly matrace a polštáře. **Lehátka však nesloužila výhradně pro spaní, lidé odpočívali na lůžku i během stolování, což bylo praktické a pohodlné zároveň.** Přejedený Říman ležící na lůžku se mohl po večeři rovnou na místě odebrat do říše snů.

Postel s nebesy

S příchodem středověku antická pohodlnost upadla. Lidé jako by vymazali část své historie a přenesli se zpět do dávných věků. **Nejběžnějším typem podložky byla slaměná matrace, která dostatečně odizolovala spícího od studené podlahy jeho příbytku.** Obyvatelé, kteří měli dostatek prostředků ke zkvalitnění si vlastního obydlí, však na rozdíl od prostých lidí spávali na postelích bohatě zdobených tkaninami a závěsnými textiliemi. **Gotická lůžka, typická čtyřmi sloupky v bocích, mohla být překryta baldachýnem, který z postele vytvořil jakýsi uzavřený prostor.** Díky silným látkám sem nepronikla zima a nocování se mohlo stát relativně příjemnou záležitostí.

Postel jako přijímací síň

Postupem času nabývala lůžka stále roztodivnějších a propracovanějších tvarů. **Vrcholem honosnosti bylo pravděpodobně baroko, kdy se z postelí stávaly nádherně a draze zdobené prostory s mnoha a mnoha textiliemi.** Místo ke spaní však zároveň ztratilo svou intimitu. Nákladně architektonicky členěná lůžka začala fungovat jako audienční síň, kam za majitelem přicházely návštěvy, které se ani na okamžik nepozastavily nad, pro nás v mnoha směrech nezvyklou, situací. Francouzský král **Ludvík XIV.** prý ve své majestátní posteli přijímal dokonce dvůr i zahraniční velvyslance.

Balustrádové podpěry, nožky ve tvaru bájných zvířat a obrovské a těžké baldachýny začaly brát za své teprve s příchodem nového stylu, klasicismu. Někdejší pompézní postele se vrátily zpět ke svému původnímu účelu.

Postel 19. století

19. století přineslo do oblasti řezbářství nový výdobytek. Bylo jím **ohýbání dřeva**, s nímž jako první přišel **Michael Thonet**. Postele tak získaly další tvary a ozdoby a jejich zpracování mohlo jít ruku v ruce se střídajícími se uměleckými slohy.

Lůžka venkovského obyvatelstva 19. století si ještě dlouho uchovávala svůj jednoduchý tvar. I zde však mohly být nalezeny umně zpracované kusy. **Takový nábytek se potom dědil z generace na generaci a nezdědka se stávalo, že byl nejcennějším svatebním darem novomanželům.** Lidé rovněž velice záhy pochopili další roli postele jakožto skladovacího prostoru. Nedostatek úložných ploch vedl obyvatele k využití všech koutů a vnitřek lůžek jako by byl k uskladňování věcí přímo stvořený. Konstrukce se proto začaly vyrábět jako duté s výsuvným šuplíkem.

Spatříme-li dnes postel 19. století, jen málo se liší od našich dnešních lůžek. Nemůžeme si však nevšimnout, že tehdejší rozměry se dost odlišovaly od současných dvoumetrových postelí. **Titěrnost starých lůžek předminulého století byla dána nejen menším vzrůstem jejích majitelů, ale zejména tím, že lidé spali téměř vsedě s mnoha polštáři podloženými pod zády**, které je ochraňovaly před všudypřítomnou zimou.

Design světem vládne

Druhá polovina 20. a především naše 21. století vtrhlo do oblasti nábytkářství s novou vlnou designových postelí. Vedle klasického stylu začaly časopisy zabývající se obytným interiérem přinášet minimalistické formy postelí, které pozbyly veškerou někdejší zdobnost a omezily se pouze a jedině na účelnost. Lůžko se tak navrátilo ke své někdejší funkci, ke spání.

- **Zdroj:** Živá historie

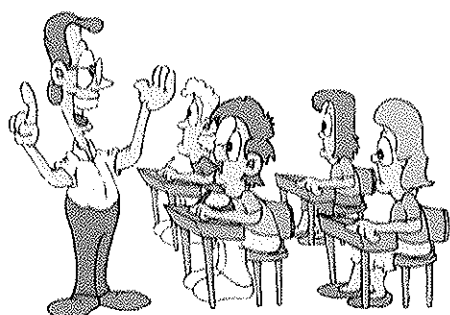

V TIPY

Říká Jirka tátovi: „Tati, dneska jsem se jediný hlásil!

A táta: „A na co se paní učitelka ptala?“

„Kdo nemá domácí úkol...“

Učitel přerušil svůj výklad a povídá: "Kluci, kdybyste se tam vzadu bavili o fotbale o něco méně hlučně, a kdyby si holky uprostřed řešily křížovky tišeji, mohli by ti v prvních lavicích v klidu spát."

Pepíček se vrátí domů ze školy. „Tak co jste se dnes naučili?“ ptá se ho maminka. „Učili jsme se psát,“ odpoví Pepíček. „Výborně a co jsi napsal?“ „Já nevím,“ povídá Pepíček, „ještě nás nenaučili číst...“

Víte, jak volá u vegetariánů manželka svého muže k jídlu?

„Pojd' už jíst, zvadne ti oběd!“

CO JE ZEBRA? Kůň, který utekl z vězení ...

Pračlověk čte synovo vysvědčení: „To, že máš trojku z lovu, chápu, jsi ještě malý. Ale že jsi propadl z dějepisu, který má jen dvě strany, to je hanba!“

Paní učitelka se rozčiluje v hodině matematiky: „Kolikrát vám budu vysvětlovat, že jedna polovina je jedna polovina. Neexistuje žádná menší nebo větší. Obě poloviny jsou stejné! Ale to je tím, že když tady něco vysvětluji, tak větší půlka z vás nedává pozor!“

„Tak co, Honzíku, jak dopadlo vysvědčení?“ chce vědět maminka. „Ale, to je přece vedlejší, hlavně že jsem zdravý.“

Soutěž o nejoblíbenějšího učitele

Stejně jako minulý rok se konala soutěž o nejoblíbenějšího učitele. Hlasovali žáci od 5.do 9.tříd. Hlasování se zúčastnilo 275 žáků.

Umístění:

1. místo - Mgr. Jan Haubert	72 bodů
2. místo - Mgr. Eva Petříková	34 bodů
3. místo - Mgr. Petr Dužský, Marcel Šverčíč	16 bodů
4. místo - Mgr. Jana Součková	15 bodů
5. místo - Mgr. Lenka Součková, Jiří Hofman	13 bodů
6. místo - Vladimír Kučera	11 bodů
7. místo - Mgr. Lenka Čechová, Eva Tománková	10 bodů
8. místo - Mgr. Zdeňka Manochová	9 bodů
9. místo - Mgr. Soňa Adamírová	8 bodů
10. místo - Mgr. Tomáš Marek, Alena Kožíšková	7 bodů

Další hlasování proběhne opět příští rok...

